

5.

Dobre relacje międzyludzkie i międzykoleżeńskie

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Kultura bycia

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Kształtowanie postawy życzliwości

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Znajomość i ocena wszystkich moich znajomych.
- Podział moich znajomych według określonych hierarchii wartości.
- Co dobrego zrobili dla mnie moi znajomi w ostatnim roku?
- Miłość do Boga i człowieka jest sensem ludzkiego życia.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Należy być pozytywnie nastawionym do innych.
- Należy odpłacać dobrem za dobro.
- Należy odpłacać dobrem za zło.

Zasady

- Dostrzegam pozytywne cechy moich znajomych.
- Staram się zrozumieć problemy moich bliskich.
- Staram się zapominać o doznanych urazach.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Drugi człowiek ma taką samą godność jak ja.
- Moje dziecko ma taką samą godność jak dzieci innych rodziców.
- Zależy mi na szczęściu i powodzeniu sąsiadów i znajomych.

Zasady

- Nawiązuję życzliwy kontakt z sąsiadami.
- Zapraszam znajomych do mojego domu.
- Jestem uczynny.

1.7. ZADANIA DLA PRZEDSZKOLA, WYCHOWAWCY

Normy

- Należy traktować z życzliwością środowisko wychowanków.
- Należy doceniać wychowawczą rolę środowiska pozaprzedшкоlnego.
- Środowisko pozaszkolne powinno pomagać w procesie wychowawczym.

Zasady

- Dokładnie analizuję wartości środowiska pozaprzedшкоlnego moich wychowanków.
- Daję przykład życzliwego stosunku do środowiska pozaprzedшкоlnego. Szanuję inne osoby, instytucje i organizacje, które mają pozytywny wpływ na wychowanie dzieci.
- Dbam o swój wygląd i wizerunek.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Rozmawiamy z dziećmi o małych inicjatywach, które wspólnie z rodzicami mogą podjąć, by budować dobrą atmosferę w najbliższym otoczeniu sąsiedzkim. Może sąsiedzkie kolędowanie? Wizyta z opłatkiem u starszych i samotnych mieszkańców bloku w okresie świątecznym? Licytacja prac dzieci w szlachetnym celu, związanym z potrzebami najbliższego otoczenia? Warto zaznaczyć, że jesteśmy odpowiedzialni za tych, obok których żyjemy.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Większość ludzi w swoim środowisku zna się na tyle, aby nawiązać dobry kontakt sąsiedzki. Mieszkańcy i sąsiedzi nie są sobie obcy. Dzieci rozumieją konieczność dzielenia życia z innymi¹. Nie dominuje wzajemna niechęć wynikająca z różnicy wykształcenia czy posiadania².

¹ „Nie można młodości zmarnować. A przeżywa się ją dobrze w warunkach wspólnoty. Moja częśćka młodości staje się w wielkim zespole ogromną siłą. Przeżywajcie więc swą młodość we wspólnotcie. Przeżywać młodość we wspólnotcie to znaczy przeżywać ją w bliskim kontakcie z bliźnim. A nasz bliźni to kolega szkolny, i rodzina, i społeczeństwo, i cały Naród”. J. Glemp, *Słowo Prymasa Polski...*, dz. cyt., s. 100.

² „Ponieważ wszyscy ludzie, obdarzeni rozumną duszą i stworzeni na obraz Boga, mają tę samą naturę i to samo pochodzenie, i odkupieni przez Chrystusa korzystają z tego samego powołania i przeznaczenia Bożego, powinna być uznawana podstawowa równość wszystkich”. KDK 29.

1.10. ZAGROŻENIA

Pojawia się niezdrowa rywalizacja pomiędzy sąsiadami, mieszkańcami i wychowankami. Istnieje obawa i strach przed grupami patologicznymi występującymi w środowisku sąsiedzkim. Dzieci i młodzież niszczą dobro wspólne, przyrodę; dewastują bloki mieszkalne, klatki schodowe, place zabaw, urządzenia rekreacyjne. Wyzwała się agresja jako forma bycia i życia³.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Dzieci, szczególnie jedynacy, jeśli nie mają kontaktu z rówieśnikami, często rosną w przeświadczeniu bycia najlepszymi. Wraz z pójściem do przedszkola ich wyobrażenie o sobie zderzy się z wizerunkiem innych dzieci, wśród których z pewnością znajdą się lepsze od nich, bo przecież nikt nie jest najlepszy na każdym polu. Zabawa, dla ambitnych i przekonanych o własnej nieomyślności maluchów, często przemienia się w rywalizację, nie stanowi zaś czystej, dziecięcej radości. Pierwsze porażki mogą przynieść zniechęcenie i wycofanie się z gry, a także lęk przed podejmowaniem kolejnych wyzwań.

Bez pomocy rodziców żadne dziecko nie będzie potrafiło właściwie przeżywać swoich porażek. Nie wykształci w sobie postawy: umiem przegrywać i wyciągać z klęski właściwe wnioski. To w oczach dorosłych dzieci przegładają się przez długi czas jak w lustrze, budując własną samoocenę i hierarchię wartości. Dlatego warto już na samym początku socjalizacji w rówieśniczej grupie nauczyć malucha przekuwać wszelkie porażki na swoją korzyść.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Umiejętność wspólnej, twórczej zabawy wymaga otwartości na współpracę, a czasem decyzji o kompromisie. Bohater książki „Franklin się rządzi”, mały żółwik, szybko przekonuje się, że czasem warto dopuścić do głosu kolegów, wtedy jest weselej i nie jest się skazanym na samotną zabawę.

³ „Skłonności do agresji mają charakter wewnętrzny i drzemią w sercu człowieka. Niejednokrotnie, jako podświadome skłonności, wpływają na motywy jego działania”. Por. S. Koller, *Agresja*, w: *Encyklopedia...*, dz. cyt., s. 24.

– Czemu to zawsze ty wybierasz zabawy? – mruknął miś.
Franklin nie odpowiedział na to ani słowem. Ustawili się do wyścigu.
Miś pobiegł najszybciej.
Tuż za nim pędziła gaska. Żółwik zobaczył, że przegrywa, i zawołał:
– Ostatni wygrywa!
I dobiegł do mety na samym końcu.
– To nie fair – orzekł miś.
Franklin nie zwrócił na to uwagi.
– Zmęczyłem się tym bieganiem.
Miś nie włożył jednak na głowę bejsbolówki ani nawet nie spojrzął na swoją rękawicę bejsbolową. Najwyraźniej był bardzo zły.
– Jest za gorąco. Nie mam ochoty na grę – powiedział.
– Ja też – dodał bóbr.
– Wcale nie jest za gorąco! – odparł Franklin.
– Jest! – twardo rzekł miś.
– Nie jest! – upierał się żółwik.
– Nie chcę z tobą grać, Franklinie! – zawołał rozgniewany miś.
– To świetnie, bo ja też nie chcę z tobą grać! – odkrzyknął Franklin.
Zagrajmy w bejsbol – rzucił.
Żółwik bez słowa pożegnania odwrócił się na pięcie i pomaszzerował do domu, tupiąc przez całą drogę. Wchodząc do domu, trzasnął drzwiami.
– Co się stało? – spytał tato, widząc zachmurzoną minę syna.
– Nie ma nawet z kim zagrać – burknął w odpowiedzi Franklin.
– Może koledzy wpadną do ciebie później? – zagadnął tato.
– Może – mruknął naburmuszony żółwik.
Poszedł do swojego pokoju i postanowił tego dnia w ogóle już nie wychodzić.

P. Bourgeois, *Franklin rządzi się*, Katowice 2010, s. 9-14.

Franklin jest bardzo kreatywny w wymyślaniu zabaw, jednak cały czas narzuca innym swoje pomysły. W pewnym momencie jego przyjaciele zauważają, że tylko on dobrze się bawi. Na tym przykładzie możemy pokazać dzieciom, jak ważna jest w grupie szczerza rozmowa, robienie wspólnych ustaleń, uzgadnianie pewnych kwestii i poszukiwanie rozwiązań korzystnych dla wszystkich. Możemy też porozmawiać o różnicach pomiędzy byciem liderem, który scala grupę,

biorąc pod uwagę głos innych, a kimś kto nachalnie narzuca swoje zdanie, chcąc podporządkować innym własnym zachciankom.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Was, młodych, którzy instynktownie odruchowo wyrażacie swoją „wolę życia” w marzeniach i nadziejach, proszę byście się stawali „prorokami życia”. Bądźcie prorokami słowem i czynem, buntując się przeciw cywilizacji egoizmu, która często traktuje człowieka jako narzędzie zamiast jako cel, depcząc jego godność i uczucia w imię korzyści materialnej; bądźcie prorokami, pomagając w konkretny sposób tym, którzy was potrzebują i którzy bez waszej pomocy mogliby ulec pokusie rozpacz.

Jan Paweł II, *Panie, do kogoż pójdziemy?*
Ty masz słowa życia wiecznego. Orędzie Jana Pawła II na XI ŚDM, Watykan, 26.11.1995, 6, w: tegoż, Młodość nadzieją Kościoła, Warszawa 2005, s. 114.

Jan Paweł II, *Abyście umieli zdać sprawę z nadziei, która jest w was*. List Apostolski Ojca Świętego Jana Pawła II z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży, 31.03.1985, 1, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, Warszawa 2005, s. 6.

Wasza młodość nie jest tylko waszą własnością osobistą czy pokoleniową – należy ona do całokształtu tej drogi, jaką przebywa każdy człowiek w swoim życiowym itinerarium, a zarazem jest jakimś szczególnym dobrem wszystkich.

Módlmy się, abyśmy mieli serce otwarte na imigrantów. Bóg będzie nas sądził na podstawie tego, jak traktowaliśmy najbardziej potrzebujących.

Franciszek, Twitter, 8.07.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, Kraków 2013, s. 63.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Następnie przywołał do siebie Dwunastu i zaczął rozsyłać ich po dwóch. Dał im też władzę nad duchami nieczystymi i przykazał im, żeby nic z sobą nie brali na drogę prócz laski: ani chleba, ani torby, ani pieniędzy w trzosie. „Ale idźcie obuci w sandały i nie wdziewajcie dwóch sukien!” I mówił do nich: „Gdy do jakiego domu wejdziecie, zostańcie tam, aż stamtąd wyjdziecie. Jeśli w jakim miejscu was nie przyjmą i nie będą słuchać, wychodząc stamtąd strząśnijcie proch z nóg waszych na świadectwo dla nich!” Oni więc wyszli i wzywali do nawrócenia. Wyrzucali też wiele złych duchów oraz wielu chorych namaszczeni olejem i uzdrawiali (Mk 6,7-13).

Por. Łk 6,35; 10,27.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Sprawiedliwość jest cnotą moralną, która polega na stałej i trwałej woli oddawania Bogu i bliźniemu tego, co im się należy. (...) W stosunku do ludzi uzdalnia ona do poszanowania praw każdego i do wprowadzania w stosunkach ludzkich harmonii, która sprzyja bezstronności względem osób i dobra wspólnego. Człowiek sprawiedliwy, często wspominany w Piśmie świętym, wyróżnia się stałą uczciwością swoich myśli i prawością swojego postępowania w stosunku do bliźniego (KKK 1807).

Por. KKK 1459; 1939; 2477.

IV. LITERATURA

4.1. WYBÓR LITERATURY

- Bourgeois P., *Franklin rządzi się*, wyd. Debit, Katowice 2010.
 Lobel A., *Żabek i Ropuch. Przyjaźń*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2015.
 McKee D., *Elmer i zagubiony miś*, wyd. Papilon, Poznań 2014.
 Schaapman K., *Mysi domek. Sam i Julia*, wyd. Media Rodzina, Poznań 2014.

4.2. LITERATURA PRZEDMIOTU

- Cencini A., *Jak dobrze jest przebywać razem*, Wydawnictwo Księży Marianów PROMIC, Warszawa 1998.
- Encyklopedia nauczania społecznego Jana Pawła II*, red. A. Zwoliński, wyd. Polwen, Radom 2003.
- Franciszek, Twitter, 8.07.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, wyd. WAM, Kraków 2013, s. 63.
- Glemp J., *Słowo Prymasa Polski do młodzieży*, wyd. Kuria Metropolitalna Warszawska, Warszawa 1982.
- Jan Paweł II, *Abyście umieli zdać sprawę z nadziei, która jest w was*. List apostolski do młodych z całego świata z okazji Międzynarodowego Roku Młodzieży, 31.03.1985, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2005, s. 5-53.
- Jan Paweł II, *Panie, do kogóż pójdziemy? Ty masz słowa życia wiecznego*. Orędzie Jana Pawła II na XI ŚDM, Watykan, 26.11.1995, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, Warszawa 2005, s. 110-116.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Majka J., *Filozofia społeczna*, wyd. TUM, Wrocław 1982.
- Nie jesteś wyspą w morzu ludzi*, red. K. Sielicki, Wydawnictwo Księży Marianów PROMIC, Warszawa 2004.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*. Biblia Tysiąclecia, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Pokrywka M., *Osoba. Uczestnictwo. Wspólnota*, wyd. TN KUL, Lublin 2000.
- Ratzinger J., *Kościół. Pielgrzymująca wspólnota wiary*, wyd. M, Kraków 2006.
- Sobór Watykański II, Konstytucja o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.

4.3. FILMOGRAFIA

- Pat i Mat. Karuzela*, [online:] https://www.youtube.com/watch?v=30UQzaIP_K4, [dostęp: 21.02.2020].

